

U ocekivanju Milosevicevog povratka u sud

Author: [IWPR Balkans](#)

Zakazan nastavak najpoznatijeg procesa u Haskom tribunalu, uz naznake da bi optuzenom mogao biti dodeljen branilac.

Nastavak dugog i dramaticnog sudjenja bivsem predsedniku Jugoslavije Slobodanu Milosevicu zakazan je za sledecu nedelju, a sudije tribunala treba da donesu odluku da li ce najpoznatijem optuzeniku ovog suda biti dodeljen advokat.

Posle dugog odlaganja izazvanog pogorsanjem Milosevicevog zdravstvenog stanja, ocekuje se da ce se on 31. avgusta konacno pojaviti u sudu da iznese svoj uvodni iskaz.

Ali, svedoci nece biti pozivani bar jos jednu sedmicu posle toga. Umesto toga, sudsko vece ce upotrebiti ovo vreme da jos jednom sasluca stavove o pitanju dodeljivanja branioca Milosevicu, kao i sadrzaj medicinskog izvestaja koji je u tajnosti dostavljen krajem jula.

Prema javnosti dostupnim sudskim dokumentima, u izvestaju kardiologa, koji je identifikovan samo kao "Prof dr R. Tavernije", navodi se da Milosevic nije u stanju da se sam brani.

Ideja da se optuzeniku dodeli advokat po prvi put je temeljno razmatrana u junu, posto je nekoliko uzastopnih napada visokog krvnog pritiska usporilo Miloseviceve pripreme za odbranu i dovelo do dugotrajnih odlaganja nastavka procesa.

U to vreme, Pol van Dijkman, kardiolog koji je lecio Milosevica, zakljucio je da ce se njegov visoki pritisak vracati svaki put kad se nadje pod stresom. U praksi, to bio moglo znaciti da ce se Milosevicevi zdravstveni problemi stalno vracati, s obzirom na pritisak pod kojim ce se naci dok se bude samostalno branio u najpoznatijem procesu za ratne zlocine posle Nirnberga.

Ovaj izvestaj dao je osnova za strahovanje da ce se proces koji se vec oduzio nastaviti jos sporijim tempom uz ceste prekide, i naterao sudije da objave da je potrebna "radikalna revizija" slucaja.

Od tada, sudsko vece je bilo zauzeto prikupljanjem pravnih i medicinskih misljenja i procena o tome da li je potrebno uvesti u postupak advokata odbrane da bi se proces tako ubrzao i da bi se povratila izvesna kontrola nad naizgled beskrajnim sudjenjem.

Druga opcija koju je tribunal razmatrao pre pocetka letnje pauze bila je mogucnost da se izdvoji jedna ili vise optuznica sa kojima je Milosevic suocen. Medjutim, ovaj predlog je bio ostro kritikovan kako od strane tuzilaca tako i od strane prijatelja suda, i sudije su doneli odluku da za sada vise ne razmatraju takvu mogucnost.

Tako je jedina preostala mogucnost za "radikalnu reviziju" to da sudije odrede branioca u postupku protiv Milosevica.

Ukoliko to ucine, njihov postupak ce biti u suprotnosti sa zeljama optuzenika. Bivsi jugoslovenski predsednik je upozorio da nikada nece dobrovoljno prihvatiti advokata – niti saradjivati sa advokatom koga mu nametne sud.

Ipak, tuzioci insistiraju na ovoj opciji, i zvanično su zahtevali od suda da odredi advokata koji će u celosti voditi Milosevičevu odbranu – pripremati strategiju i ispitivati svedoke.

U međuvremenu, prijatelji suda su tokom letnje pauze podneli zahtev kojim traže od sudija da odlože imenovanje advokata dok se ne ustanovi da li se Milosevič – koji je do sada imao oko četiri i po meseca da priprema odbranu – može nositi sa ovim slučajem.

Prijatelji suda tvrde da je pravo na samostalnu odbranu "fundamentalno načelo" sadržano u Statutu tribunala i da njegova ispravna interpretacija "ne daje sudskom veću pravo da nameće branioca optuženiku koji ne želi da ga prihvati".

Tumačenje statuta na način koji bi dozvolilo nametanje branioca "bilo bi u suprotnosti sa njegovim pravom na samostalnu odbranu, a to je pravo koje se ne može kompromitovati".

Prijatelji suda takođe zahtevaju od sudija da još jednom razmotre da li Milosevičev stanje dozvoljava nastavak sudjenja u bilo kom obliku.

Pitanje nametanja advokata protiv volje optuženika podelilo je pravnu zajednicu. Neki tvrde da je to jedina taktika kojom se može obezbediti da sud ne postane Milosevičev talac, dok drugi izražavaju zabrinutost da bi takav potez postavio pitanje koliko je ovo sudjenje posteno.

Vilijam Sabas, međunarodni advokat za ljudska prava i koautor knjige Slobodan Milosevič na sudu: Priručnik, veruje da bi nametanje advokata optuženiku iz zdravstvenih razloga bilo "nezakonito".

Pravila optuženom daju pravo da se sam brani, tvrdi on, i dodaje: "Ne vidim način da se ovo zaobiđe, osim da se promeni Statut tribunala".

Ipak, on se slaže da bi pravo na samostalnu odbranu moglo biti ograničeno u slučajevima u kojima optuženik "omete sprovođenje pravde".

Sudije su do sada izbegavali pokretanje pitanja Milosevičevog odnosa prema sudu.

Bivši predsednik Jugoslavije, koji ne priznaje legitimitet Haskog tribunala, u više navrata je koristio sudnicu da nazad u zemlju pošalje snažne političke poruke. On, takođe, odbija da u pisanoj formi komunicira sa sudom, a tuzioci su njegovo ponasanje opisivali kao "gotovo opstruktivno".

"Ako je Milosevičev ponasanje na sudu problematično, sudije će morati da javno iznesu to pitanje (pre nego što donesu odluku o nametanju branioca)", izjavio je Sabas za IWPR.

Dzudit Armata iz Koalicije za međunarodno pravo, koja već dugo prati proces protiv Miloseviča, takođe je izjavila da se nada da će sudije navesti ponasanje bivšeg predsednika Jugoslavije kao jedan od razloga za imenovanje branioca. Ali, ona se ne slaže sa stavom da Milosevičevi zdravstveni problemi ne predstavljaju dovoljan razlog.

Njegovo zdravlje i njegovo ponasanje zajedno predstavljaju deo sire celine, izjavila je, u kojoj Milosevič

"pokusava da spreči ovo sudjenje" insistirajući na samostalnoj odbrani "mada je očigledno da fizički nije u stanju da to izvede".

"U međuvremenu, izgleda da očekuje od suda da radi pod uslovima koje on određuje, umesto da bude obrnuto.

"Ako bi mu se dozvolilo da nastavi bez advokata, to bi ga dodatno opteretilo, pa bi se postupak koji već dugo traje dodatno odužio – što bi u isto vreme moglo značiti da će doći do zaobilazjenja pravnih pitanja i da će mu se pružiti politička platforma.

"Kada se sve uzme u obzir, to nije u interesu pravde."

Ali, Sabas iznosi drugačije mišljenje. "Slazem se da ovo nije idilično sudjenje, i da stvari ne idu onako glatko kako bi trebalo", izjavio je za IWPR.

"Ali, gledao sam šta Milosevic radi u sudnici i vidim da on vlada svojim slučajem. On je sebi najbolji advokat", rekao je Sabas, dodajući da bi dozvola Milosevicu da se sam brani dala dodatnu težinu presudi do koje sudsko veće dođe. "To je, jednostavno, bolje za pravdu."

Ana Uzelac je menadžer IWPR projekta u Hagu.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/u-ocekivanju-milosevicevog-povratka-u-sud>